

Пламен Павлов: Забравата е най-тежкото проклятие, което поражява имунната система на нашия народ

http://www.vmro.org/index.php?option=com_content&view=article&id=2009:2011-02-26-11-49-15&catid=3:blog&Itemid=6

И аз като хилядите зрители съм се наслаждавал на предаването на Пламен Павлов „Час по България”. И за мен, като за хиляди българи, това телевизионно предаване е сред най-любимите. Пламен Павлов е поел тежка, благородна и родолюбива мисия. Може би най-трудната мисия в епохата на най-страшната война, която преживява нацията – срещу нейната памет.

Пламен Павлов е и сред малцината съвременни български историци, които владеят изкуството да пишат

увлекателно. Доказателство за това са книгите му.

- Току-що се появи на книжния пазар „История на България: Енциклопедия за малки и пораснали деца”, на която сте автори Вие и Райна Манджукова. Такъв тип книги са изключително необходими – именно днес, точно сега, когато трябва да се воюва за всяка българска душа. А и Вашата книга е ориентирана към по-малките читатели. Усещате ли как се воюва с българската история?

- Дали и как се воюва “с” нашата история... Сложен въпрос, защото има хиляди хора, които воюват не “със”, а “за” нея – учители, университетски преподаватели, писатели, журналисти, изследователи “на свободна практика”, граждански сдружения като “Будител”, клубовете “Традиция”, интернет-форумите “Бойна слава”, “БГ Наука”, “БГ История”, сайтовете на Васил Карлуковски, д-р Живко Войников, на доц. Иван Т. Иванов, много автори в блогосферата... Такива има и при българите в чужбина – например в сайта на “Българския културен клуб – Скопие”, “Македонска трибуна” /Торонто/... С което съвсем не бягам от Вашия въпрос, тъй като линията на омаловажаване на българската история, на грубото ѝ манипулиране и ограбване не може да се игнорира. Автори и псевдонаучни звена от съседните ни държави, на първо място от Република Македония, са превърнали изопачаването на българската история в “начин на живот” – жалък, изпълнен с подлост и цинизъм, но очевидно добре заплатен, нали? Най-много ме боли обаче, когато българското минало е обект на пренебрежение, на незнание и незачитане от страна на български политици, от представители на българската интелигенция дори... Алеко Константинов го е казал убийствено точно: “Пази, Боже, сляпо да прогледа...”

- Вие сте последователен - през 2008-ма публикувахте една серия малки книжки към сп. "Арти". А давате ли си сметка, че на практика у нас няма нито едно издателство, която да е специализирано да публикува книги за българска история?

- Писането за деца не ми е чуждо, като си има и “предистория” - още като дете, “изследвайки” таваните на моите баби и дядовци, попаднах на техните школки учебници, че и на по-стари. Тези вежди и окъсани книжки, печатани през 1894 г., 1899 г. или в годините на войните за национално обединение (1912-1918 г.), ми бяха и забавни,

особено със стария правопис, но и безкрайно интересни. И заредени с патриотизъм, пропити от болка по съдбата на “неосвободените български земи” – пределно вярно определение! Участвам в авторските колективи на учебниците по история и цивилизация за пети и осми клас, а с Райна Манджукова, както стана дума, издадохме 12 малки книжки, които имаха много добър успех сред децата, родителите, баби и дядовци... Що се отнася до издателство, което да издава само история, това надали е необходимо. А и на практика има издателства, за които историята е приоритет “номер 1” – в най-голяма степен са “Тангра ТанНакРа”, но много книги по история издават и “Абагар”, “Фабер”, “Сиела”, “Изток Запад”, университетските издателства в София и В. Търново и други. По-скоро е наложително да има държавна подкрепа, най-малкото облекчения за книгите по история, литература, въобще хуманитаристика, както е в много държави. Не може да премахваш ДДС от различни стопански и търговски отрасли, а да го оставяш за книгите. В същност – може, както се вижда, поради което книгите са скъпи, а някои изобщо не излизат...

- От 2003 година България има своя прозорец към историята – телевизионното предаване, на което сте водещ – „Час по България”. Познавам хора, които твърдят и аз сък склонен да им вярвам, че не са пропуснали нито едно от предаванията. Не ми е известна подобна всеотдайност и вярност към друго телевизионно предаване по българските телевизии. Даже често съм си мислил защо не събирате в книги своите предавания?

- Ако позволите, едно уточнение – предаването е създадено през март 1999 г. по идея на Валери Симеонов, президентът на СКАТ, а първият му водещ е Асен Йорданов – един от най-честните и смели български журналисти, и голям патриот! Аз възстанових “Час по България” през 2003 г., като задачата беше да разширя проблематиката, “периметъра” на гостите и т.н. Разбира се, има и други телевизионни предавания за история, да не говорим за световните телевизионни канали за история, които събират многобройна публика. Благодарен съм на онези верни зрители, с които отдавна сме приятели и съмишленици: Георги Иванов, д-р Живко Войников, Ани Ганчева, Крум Милев, Иванка Петкова, Веско Цветанов... Да не продължавам, тъй като във „фейсбук” като приятели на предаването за няколко месеца са се записали почти 2 хиляди души. Да включа предаванията в книга е добра идея, която донякъде съм реализирал – например в излязлата наскоро книга “Историята – далечна и близка” (2010) са поместени редица текстове, които имат връзка с “Час по България” или с други медийни проекти, в които съм участвал. Мислил съм си за мултимедиен диск с най-доброто от “Час по България”, но все няма време... А вероятно би се получило нещо хубаво!

- „Час по България” би следвало да е в телевизията, която се кичи с определения като „Българска” и „национална”, макар да няма основания нито за едното, нито за другото. А предаването „Час по България” се излъчва в частната телевизия „СКАТ”. Само това предаване да беше създавала тази телевизия, името й щеше да остане в златните страници на журналистиката, на борбата за духовно оцеляване на българската нация. Но така се получава в българската история, позитивните сигнали към българската нация да се излъчват извън големите центрове. Това е така, защото у нас рибата винаги се е вмирисвала откъм главата? Столицата ли ни винаги е била най-лесно превземана от всякакви врази, окупатори и платени агитатори?...

- Думите Ви са много задължаващи... И все пак, в “БНТ-1” има такова предаване, а преди години съществуваша и други сходни продукции. Не защото работя в “СКАТ”, но все пак именно нашата телевизия си остава с най-силно изразен национален облик. Той е такъв и в “Облаче ле, бяло” на Райна Манджукова, в “Прокудени от бащин край” на Стоян Райчевски, в “Стария албум” на бай Мишо Топалов, който ни напусна наскоро,

Бог да го прости... Практически в цялата гама от предавания, малко или много, присъства историята, традицията... Прав сте, че столицата е по-уязвима за проявите на самоцелен космополитизъм, откровен nihilизъм и най-обикновен, по тип “провинциален” снобизъм. В същата тази София обаче има и безброй сърцати хора от всички възрасти и социални групи, които са искрени патриоти, както се е казвало някога, добри българи.

- Вие, г-н Павлов, сте човекът който въведе историята в почти всеки български дом, както у нас, така и в чужбина.

- Благодаря, но, както стана дума, “Час по България” не е единственото в нашия ефир. В цялата страна, не само в големите градове, но и по градчета и села, имаме ярна, любознателна публика. Така е и при българите в чужбина – статистиката показва, че предаването е гледано не само в околните държави, но и в Испания, Норвегия, Англия и дори в ... Бразилия, Австралия и Нова Зеландия! Това става благодарение на интернет – както от сайта на “СКАТ”, така и от многобройните издания на “Час по България”, качени в „YouTube”, качвани от Юлиан Ангелов, Христо Буюклиев, Нико Стоянов и други приятели на предаването, които дори не познавам. Сърдечно им благодаря, защото именно тези линкове присъстват на още места, вкл. в български медии в чужбина като “Еврочикаго”, “България-Албания”, сайтове на българи в Македония, Украйна, Русия, Чехия, и т.н.

- Мисля си, че това, което страшно много липсва, е подобно на Вашето предаване в областта на литературата...

- Да, за съжаление сте прав. В “Час по България” се стремя да отделям място на литературата, както и на музиката, изобразителното изкуство, киното... Нееднократно са ми гостували писатели и поети: Владимир Зарев, Деян Енев, Анчо Калоянов, Маргарит Абаджиев, Иван Тренев, проф. Валери Стефанов, Георги Ангелов, Младен Србиновски (Македония), Афродита Стерьо (Щерьо) и Софи Мале (Албания),... Впрочем, в книгата, която написахме с Райна Манджукова, е прокарана линията на синтез между историята и литература – четейки за цар Самуил, децата да “надзърнат” и в романа на Димитър Талев, после, да речем при Калоян и Иван Асен II – в чудесните книги на Фани Попова-Мутафова и така нататък. В книгата “мощно” присъстват Вазов, Ботев, Каравелов, Захарий Стоянов, Яворов, дори Теодор Траянов...

- Имам тягостното чувство, че Държавната агенция за българите в чужбина (ДАБЧ), с която е свързана и част от Вашата биография, не успява да се справи с мисията си да обединява българите, да ги свързва... Имам усещането, че има твърде много сили, които желаят Агенцията да не функционира, или не съм прав?

- От всички досегашни председатели на ДАБЧ аз съм бил начело най-дълго време. При мен тя от “обикновена” агенция бе издигната в по-висок ранг, проведеха се някои мащабни прояви и т.н. Винаги съм защитавал агенцията, но, честно казано, в момента ме озадачават определени действия и ... бездействия на нейното ръководство. ДАБЧ винаги е защитавала българи, станали жертва на политически гонения. Не видяхме реакции за случаи с преследвани хора в Македония, например Мирослав Ризински, нито пък отношение към случилото се само преди броени дни в Босилеград, когато нашите българи бяха възпрепятствани да отбележат паметта на Васил Левски. ДАБЧ е вършила полезна работа и в по-тежки години от днешните, но това е дълга тема. Надявам се вицепремиерът Дянков да бъде по-взискателен към дейността на тази институция.

- Вие, като историк, как ще оцените годините след 89-та? Мнозина определят този период като планомерен геноцид да нацията...

- Не бих могъл да дам оценка, която да не е поне малко субективна. Трябва да минат десетилетия, за да се види по-ясно същината на процесите, да паднат маските на

идеологията и партизанщината. Не съм привърженик на конспиративните теории и не мисля, че някой осъществява геноцид... Което не прави картината по-малко страшна, що се отнася до демографския колапс, комерсиализацията, настъплението на субкултурата.

- Защо забравихме Дойран, г-н Павлов - питам историка? Защо забравихме светите си места и мъртъвци?

- Забравата е най-тежкото проклятие, което поражда имунната система на нашия национален организъм. Комунистическият режим нанесе тежки травми, които и до днес не са излекувани. А има и по-стари, и по-нови рани, това е очевидно. Един от любимите ми музиканти – Йън Андерсън от култовата група “Джетро Талл” беше казал в едно интервю: “Разбрах, че не мога да оправя света... Моята цел е да облекчавам раните...” Споделям този начин на мислене и се опитвам, доколкото ми стигат силите да правя същото. Радващото е, че днес много хора преоткриват своите родови корени, но и жертвоготовността на нашите деди във войните за национално обединение, високите пориви на Възраждането, особения чар на древността и Средновековието...

- Винаги ме е смущавал един факт – преди стотина години Стефан Табаков, летописецът на Сливен, твърдеше, че трябва да се напише история на ВСЯКО населено място в България, а ние, улигани в преследването на какви ли не дребни цели, забравихме този негов велик завет. Даже си мисля, че поселищната е най-истинската ни история. Но т. н. краеведи вече ги няма, но поне трудовете им би следвало да съхраним, а те сега са пръснати на най-невероятни места... Би следвало да има и издание, което да информира за такъв тип книги, изследвания... Има какви ли не обединения в обществото ни, а няма едно общество за съхраняване на паметта... Не е ли страшно?

- Стефан Табаков е едно от големите имена не само на Сливен, но и на националната ни историография. Жалко, че този ерудитан и талантлив човек си отива рано от този свят. Краезнанието наистина изглежда позатихнало, но това е само привидно. Всичко в крайна сметка зависи от самите хора, от техния труд и инициативност. Колегата Димчо Момчилов издаде серия книги за Карнобат, поредица от няколко тома за Омуртаг и неговия район направи Мирослав Тошев, само преди няколко дни учителят Петър Влахов ми подари няколко свои книги, посветени на историята на Златарица... Моите приятели Иван Муевски и Боян Ранделов от гр. Брезово, Пловдивска област, събират историята и културата на своя роден край. И още примери мога да Ви дам, което показва, че интерес има. По тази причина в “Час по България” винаги, когато е имало възможност, съм давал трибуна на краеведи, на изследователите на родовата памет... Тези ентузиастични нямат обща структура, но и това ще стане някой ден, сигурен съм. Ако Министерството на културата имаше сетива за такива неща, би било още по-добре, нали?

Интервю на Стоян Вълев (Източник: „Книги нюз”)